

ENGELSİZ MÜZECİLİK BAĞLAMINDA SERAMİK ESERLERİN GÖRME ENGELLİLERE YÖNELİK ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİ SAĞLAMA

Sinem BABA

Yüksek Lisans Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Seramik ve Cam Tasarımı Bölümü, babasinem@outlook.com
ORCID:0000-0002-5223-7363

Pınar ÇALIŞKAN GÜNEŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik ve Cam Tasarımı Bölümü, pınar.caliskan@deu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-1759-0855

Baba, Sinem ve Çalışkan Güneş, Pınar. "Engelsiz Müzecilik Bağlamında Seramik Eserlerin Görme Engellilere Yönelik Erişilebilirliğini Sağlama". Kalemşi, 19 (2021 Güz): s. 121–129. doi: 10.7816/kalemisi-09-19-02

ÖZ

Müzeler, insanların kendi tarihsel gelişimine dair duydukları merakla geçmişten günümüze taşınan somut değerleri ziyaret ettiği ve eserler ile bir bağ kurduğu alanlar olarak önemli mekânlardır (Kandemir, 2015). Müze ziyaretlerinde, insanların eserlere dokunma istekleri sıkça karşılaşılan bir durumdur. Bu istek karşısında, eserlerin korunması amacıyla müze kuralları devreye girmektedir. Eserlere dokunmanın yasak olması sebebi ile ziyaretçilerin eserlerle tam bir bağ kurması oldukça güçtür. Müze ziyaretçileri arasında özel durumlu olarak nitelendirilen engelli ziyaretçiler de bulunmaktadır. Onların ziyaretleri sırasında yaşanabilecek olumsuz durumları önlemek amacıyla müzelerde iyileştirme çalışmaları yapılmaktadır. Özellikle görme engelli bireylerin sosyal faaliyetlerini arttırmak amacı ile planlanan birçok proje hayata geçmeye başlamıştır. Bu çalışmada görme engeli bulunan ve her yaş grubundan ziyaretçilerin ortak isteği olan dokunma ihtiyacına kısmen de olsa cevap vermeye yönelik, müze teşhirinde bulunan seramik eserlerin dokunulabilir biçimde yeniden tasarlanıp üretilerek, erişilebilirliğinin sağlanması tartışmaya açılmıştır.

Anahtar kelimeler: Müze, engel, engelsiz, engelsiz müzecilik, görme engelli, erişilebilirlik

Makale Bilgisi:

Geliş: 8 Temmuz 2021

Düzeltilme: 19 Eylül 2021

Kabul:25 Eylül 2021

* Bu çalışma, 8. Uluslararası Sanat Sempozyumu'nda Bildiri olarak sunulmuştur.

**Bu çalışma Sinem Baba'nın yazmış olduğu "İzmir Tarih ve Sanat Müzesi Seramik Eserlerinin Engelsiz Müzecilik Bağlamında Tasarlanması ve Üretimi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Giriş

Müzeler, insanlığın ortak mirasını içinde barındıran, güçlü bilgi birikimine sahip, teşhirinde bulunan eserler ile ziyaretçilere ulaşarak içinde barındırdığı bilgi birikimini doğrudan aktarabilen ve ziyaretçilerin duygularına, düşüncelerine hitap ederek onların sorularına birer cevap niteliğinde olan önemli mekanlardır. Bu bilgi aktarımını gerçekleştirirken müze bünyesindeki birtakım eksiklikler ve ziyaretçilerin bu eserlere ulaşmasına engel teşkil eden bazı durumlar yeterli verimi alamamaya sebep olmaktadır. İnsanların dokunma arzusuna karşılık, eserlerin korunmasına yönelik kurallar gereği dokunmanın yasak olması, ziyaretçi ile eser arasında bağ kurması esnasında bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Özel durumda, görme yetisi olmayan bireylerin de sergilenen eserler hakkında yeterli bilgi sahibi olabilmesi ve obje ile arasında bağ kurabilmesi için eserlere dokunabilir olması bu noktada önemli bir detaydır. Ayrıca sesli betimleme ile braille alfabesi kullanımı bir arada olup eser tanıtımının yapılması, bireye daha doğru ve verimli bir bilgi aktarımını gerçekleştirmiş olur. Müzelerin bu kapsamda ele alınarak engel yaratan durumları en aza indirmek adına, farklı bakış açısı ile özel tasarımları hayata geçirmesi gerekmektedir. Bu çerçevede müzeleri ziyaret eden görme engelli bireylerin dokunma arzusuna yönelik, eserlerin erişilebilirliğini sağlamak adına, teşhirden seçilen bir grup eserin uygun şekilde tasarlanıp replikalarının üretilmesi ve dokunup inceleyebilecekleri biçimde sergilenmesi görme engellilere yönelik önemli bir çalışmadır.

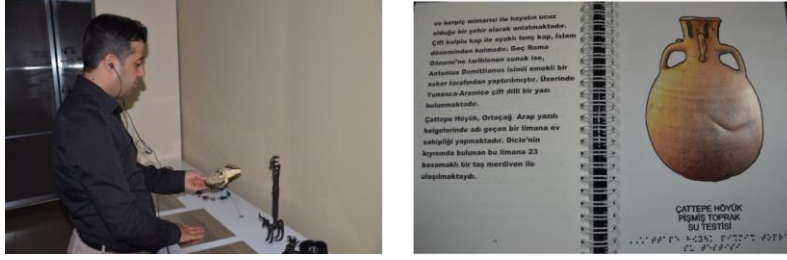
Engelsiz Müzecilik Kavramı

Engelsiz müzecilik kavramı hem özel durumda insanlara hem de her yaşta ziyaretçilere yönelik kültür varlıklarının ve müzelerin ulaşılabilirliğini arttıracak faaliyetleri içeren, müzelerdeki kurallara bağlı kalınarak öğrenmeye ve eğlenmeye yönelik canlandırıcı düzenlemelerin, sergilerin ve projelerin gerçekleştirildiği bir müzecilik anlayışıdır. İçeriğinin büyük bir kısmını, özel durumda yani engelli olarak adlandırdığımız bireylerin ihtiyaçlarına ve taleplerine yönelik faaliyetler oluşturmaktadır.

Görme engelli bireyleri ele aldığımızda müzeler ulaşım konusunda yaşadıkları sıkıntılara ek olarak, müzelerde dolaşırken karşılaştıkları birtakım sorunlar mevcuttur. Bu sorunlardan bir tanesi, müze teşhirinde yer alan eserlerin özellikle görme engelli bireylere yönelik bilgilendirme yöntemlerinin kısıtlı ve yetersiz olmasıdır. Engelsiz müzecilik bağlamında görme engellilere yönelik teşhirdeki eserlerin tanıtımları esnasında sesli betimlemeler, braille alfabesi ile yazılmış açıklama metinleri ve proje konusu olan eserlerin replikalarının üretilip erişilebilirliği önem arz etmektedir.

Görme Engellilere Yönelik Müzelerde Yapılan Benzer Çalışmalar

Turizmin önemli bir parçası olan müzelerin, ziyaretçilerin taleplerine yönelik iyileştirici çalışmalarda bulunması önem kazanmıştır. Özellikle de engelli turizmi ön planda olup, özel durumda ziyaretçiler için engel teşkil eden durumların saptanıp çözüme kavuşturulması hızla devam etmektedir. Görme engelli bireylerin sosyal hayatlarını destekleyici, onları müzelerde daha sık görmek adına ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Müze ziyaretlerinde dokunarak hissetmelerini sağlamak ve yaptıkları ziyaretleri daha anlamlı kılmak için konu ile ilgili benzer çalışmalar yakın tarihlerde hem devlet müzelerinde hem de özel müzelerde uygulanmaya başlamıştır. Batman Müzesi Müdürlüğünde Engelsiz Müze projesi kapsamında söz konusu çalışmanın bir benzeri gerçekleştirilmiştir. Görme engelli bireylere yönelik müzedeki seçili eserlerin replikaları üretilmiş olup braille alfabesi ve sesli betimleme desteği ile ziyaretçilere ulaşılabilir hale getirilmiştir. Ziyaretçiler bu eserlere dokunarak eserin boyutunu, şeklini, dokusunu kavrayabilmektedir. Ayrıca eser hakkında bilgiyi, eserlerin braille alfabesi ile yazılmış betimlerini okuyabilmekte ve eserin önünde bulunan kulaklık sayesinde eser hakkındaki sesli bilgilendirmeye de ulaşabilmektedir (Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Duyurular, 2015).(Görsel 1,2)

Görsel 1. Eser dokunarak tanıma, Batman Müzesi, 2015

Görsel 2. Braille alfabeti ile eser betimlemesi ve kabartması, Batman Müzesi

Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi, görme engellilere yönelik teşhirde bulunan eserlerin replikalarını ziyaretçilere sunmaktadır. Eserler hakkında bilgiler braille alfabeti ile desteklenmektedir (Selçuklu Uygarlığı Müzesi, Görme Engelli Uygulamalarımız, 2020).(Görsel 3)

Görsel 3. Eser ve braille alfabeti ile hazırlanan betimlemesi, Selçuklu Uygarlığı Müzesi

İzmir Selçuk'ta bulunan Selçuk Efes Müzesi'nin bünyesinde Görme Engelliler Müzesi yer almaktadır. Aşağı agorada bulunan dükkânlardan bir tanesi restore edilerek görme engellilere göre özel olarak hazırlanmıştır. Müzenin içeriğini kopya ve orijinal eserler oluşturmaktadır. Görme engelli bireyler bu alanı rahatlıkla gezebilmektedir (İzmir İl Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2013).

İzmir'de "Engelsiz Modern Sanat Müzesi" adıyla kurulan, görme engellilere yönelik özel olarak hazırlanmış, önemli ressamların tablolarından seçilen eserlerin seramikten kabartmaları yapılmış olup bu müzede sergilenmektedir. Görme engelli ziyaretçiler bu eserlere dokunarak ve eserlerin sesli betimlemelerini dinleyerek tablolar hakkında bilgi sahibi olabilmektedir (İzgazete, 2021).

Ülkemizde gerçekleştirilen projelerin yanı sıra yurtdışında da görme engellilere yönelik örnek teşkil eden projeler çeşitli müzelerde gerçekleştirilmiştir. Rusya'nın Ural Bölgesinde bulunan Perm'de Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nde "Herkes için Müze" başlıklı bir proje yürütülmüştür. Proje, 3D tarayıcı ile seçili eserlerin taranıp gipsopolimerden üç boyutlu kopyalarının oluşturulup ziyaretçilere sunulması şeklindedir. Ziyaretçiler bu üç boyutlu çalışmalara dokunarak eserleri tanıma fırsatı bulmuştur (Erbay, 2017).

Madrid'de bulunan Prado Müzesi'nde, görme engellilere yönelik özel bir sergi düzenlenmiştir. Serginin içeriğini birçok sanatçının tablolarının özel olarak üç boyutlu tablolara dönüştürülerek dokunulabilir biçimde sergilenmesi oluşturmaktadır (Görsel 4,5). Müzenin bünyesinde bulunan altı adet tablo, ziyaretçilerin elle algılanabilecek rölyef şeklinde sunulup ziyaretçilere, dokunarak görme deneyimini yaşatmıştır (ABC News, 2015).

Görsel 4. Dokunulabilir kabartma tablolar, Prado Müzesi, ABC News

Görsel 5. Kabartma tablolar, Prado Müzesi, ABC

Ressam Türel Süt, "Renkleri Hissetmek" adıyla bir proje gerçekleştirmiştir. Türel Süt, bu projede görme engelliler için kabartma olarak hazırlanan tabloları hem dinleyip hem de renklere özgü kokular aracılığıyla algılama imkanını ziyaretçiye sunmuştur. Resimdeki renkler, farklı koku ve sıcaklık değişimiyle ziyaretçiye hissettirilen bir teknolojiye sahiptir. Proje, Uluslararası Görme Engelliler Merkezi'nin İsviçre'deki merkezinde müze haline getirilmiştir (Umurbilir, 2015). (Görsel 6)

Görsel 6. Renkleri Hissetmek Projesi, Türel SÜT, AA

Müze Teşhirinden Seçilen Eserlerden Örnekler ve Replikaları

Müze Müdürlüğü ile Kültür ve Turizm Bakanlığında alınan izinler doğrultusunda İzmir Tarih ve Sanat Müzesi'nin teşhirinden seçilen on sekiz adet eser görme engelli bireyler için yeniden tasarlanmıştır. Eserlerin üzerindeki bezemeler alçak rölyef şeklinde üretilerek ziyaretçilerin dokunarak hissedebilecekleri bir forma dönüştürülmüştür. Bu çalışmada sadece beş esere yer verilmiş olup, seçilen eserlerin envanter bilgileri ve replikaları aşağıda görselleri ile birlikte sunulmuştur.

Eser 1

Adı: Tabak parçası

Cinsi: Pişmiş toprak

Çağı: M.Ö. 7. yüzyıl

Ölçüler: Yükseklik 1,5cm, Çap 19cm

Eser tanımı: Tabak parçasıdır. Bej renkte bünyeye sahiptir. Astar ile bezemeleri yapılmıştır. Dışında kalın siyah kırmızı çizgiler içinde meander motifi, aslan resmi ve hayvanlar tanrıçasının resmi bulunmaktadır. Rezerve teknik ile dekorlanmıştır. Bünye üzerinde aşınmalar mevcuttur.

Görsel 7. 1 nolu eserin orjinal görüntüsü

Görsel 8. Eserin temsili üretimi

Görsel 9. Eserin temsili üretimi

Eserin temsili tamamlaması yapılmıştır. Bej renkte çamurdan üretilmiş ve koyu kahverengi astar ile bezemeleri rezerve tekniğine uygun yapılmış, görme engellilere yönelik tabak rölyef şeklinde üretilmiştir. Aynı astar ile bezemelerinin üstü renklendirilmiştir. Tabağın çapı 19 cm, yüksekliği 2 cm ölçüsündedir. Pişirim derecesi 1040 °C'dir.

Eser 2

Adı: Aryballos

Cinsi: Pişmiş toprak

Çağı: M.Ö. 6. yüzyıl

Ölçüler: Yükseklik 6,1 cm, Ağız çap 4cm

Eser tanımı: Yuvarlak dar ağızlı, düz tabanlı, kısa boyunlu, şişkin gövdeli, düz dipli formdadır. Tabla kenarından çıkıp gövde üzerine bağlanan tek şerit kulp mevcuttur. Açık deve tüyü renginde bünyeye sahip kabın ağız tablası ve omzu üzerinde koyu kahverengi astarlı dil motifi bezemeleri yer almaktadır. Gövde üzerinde koyu renk astarlı karşılıklı iki panter figürü ve aralarda çiçek motifleri bulunmaktadır. Siyah figür tekniğinin kullanıldığı görülmektedir. Dip kısmında da siyah renkte iç içe halka bezemeler mevcuttur. Ağız kenarında küçük kırık vardır. Kap restorasyon işlemi geçirmiştir.

Görsel 10. 2 nolu eserin orjinal görüntüsü

Görsel 11. Eserin temsili üretimi

Eser 2'nin temsili bezeme tamamlaması yapılmıştır. Siyah figür tekniğinin uygulandığı bir eserdir. Eser üzerindeki bezemeler görme engellilere yönelik rölyef şeklinde üretilmiştir. Gövdesi 6,5cm çapında, yüksekliği 6cm, ağız çapı 4cm ölçüsündedir. Pişirim derecesi 1040°C'dir.

Eser 3

Adı: Alabastron

Cinsi: Pişmiş toprak

Çağı: Arkaik Dönem

Ölçüleri: Yükseklik 8,5cm, Ağız çap 2,6cm

Eser tanımı: Astar ile bezemelerin yapıldığı görülmektedir. Bej renk bünye üzerinde noktalı ve dairevi çizgiler vardır. Kulp ve ağız kırıktır. Tabla ağızlı, kısa boyunlu, kulpsuzdur. Kulp izi mevcut, yumurta gövdeli, astar ile yapılmış yatay paneller ve bantlar içinde nokta ve dil motifleri yer almaktadır. Yüzeyde aşınmalar görülmektedir. Ağız kısmı alçı ile tamamlanmıştır.

Görsel 12. 3 nolu eserin orjinal görüntüsü

Görsel 13. Eserin temsili üretimi

"Aryballos" ismi ile teşhirde sergilenmekte olan 3 nolu eser orijinalinde linear tekniğinin uygulandığı bir eserdir. Temsili bezeme tamamlaması yapılmıştır. Çift üretim olup, biri fırça dekorlu orijinaline yakın, diğeri görme engellilere yönelik rölyef şeklinde üretilmiştir. Rölyefli form üzerinde teşhirdekine benzer olacak şekilde eskitme uygulanmıştır. Yüksekliği 9cm, ağız çapı 3cm, gövde çapı 5cm ölçüsündedir. Pişirim derecesi 1040°C'dir.

Eser 4

Adı: Aryballos

Cinsi: Pişmiş toprak

Çağı: M.Ö. 575

Ölçüler: Yükseklik 6,1cm, Ağız çap 3,5cm, Gövde çap 5,4cm

Eser tanımı: Dış bükeyi disk biçiminde ağızlı, kısa dar boyunlu, küre gövdeli, dip kısmında sivri küçük bir çıkıntısı olan kabın omuzdan ağız kenarına uzanan tek şerit kulpu mevcuttur. Siyah figür tekniği kullanılmıştır. Ağız kenarı ve omuz üzerinde dil bezemesi bulunmaktadır. Kabın gövdesi üzerinde krem rengi astar üzerine siyah ve bordo renkte kanatlarını açmış kuş figürü mevcuttur. Kuşun gözleri gagası kanat ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Kuşun ayaklarında bir adet ve kabın boş alanlarında üç adet sekiz parçaya bölünmüş daireler vardır. Yine boş alanlarda iki adet yonca biçimli kazıma çizgi ile dörde bölünmüş motifler mevcuttur. Dip kısmında da rozet motifi yer almaktadır. Ağız kenarı hafif aşınmıştır.

Görsel 14. 4 nolu eserin orjinal görüntüsü

Görsel 15. Eserin temsili üretimi

Eser 4, "Korinth Aryballos" ismi ile teşhirde sergilenmektedir. Temsili bezeme tamamlaması yapılmıştır. Siyah figür tekniğinin uygulandığı bir eserdir. Görme engelli ziyaretçilere yönelik rölyef şeklinde üretilmiştir. Rölyefli form üzerinde teşhirdekine benzer olacak şekilde eskitme uygulanmıştır. Gövde çapı 6cm, yüksekliği 6,5cm, ağız çapı 4cm ölçüsündedir. Pişirim derecesi 1040°C'dir.

Eser 5

Adı: Krateriskos

Cinsi: Pişmiş toprak

Çağı: M.Ö. 660-650

Ölçüleri: Yükseklik 8,1cm, Ağız çapı 7,9cm, Dip çapı 4,8cm, Gövde çapı 9,2cm

Eser tanımı: Dışa çekik ağız kenarlı, geniş ve kalın boyunlu, küre gövdeli, halka kaidelidir. Kabın omuz üzerine oturtulmuş iki kulp mevcuttur. Krem renkte bünyesi vardır. Kabın dudak kısmında siyah noktali kuşak yer almakta olup boyun üzerinde bordo ve siyah renklerle meander motifi sırası bulunmaktadır. Gövde siyah bantlarla bölünmüş olup bantlar arasına bordo ve siyah astar ile dil motifi yapılmıştır. Dip kısmına da siyah renkte yapılmış bezeme bulunmaktadır. Kabın iç yüzeyinde, boyun üzerinde siyah bant bezeme vardır. Yer yer aşınmalar görülmektedir.

Görsel 16. 5 nolu eserin orijinal görüntüsü

Görsel 17. Eserin temsili üretimi

Eser 5, "Krateriskos" ismi ile teşhirde sergilenmektedir. Rezerve tekniğinin uygulandığı bir eserdir. Temsili bezeme tamamlaması yapılmıştır. Çift üretim olup, biri fırça dekorlu orijinaline yakın diğeri görme engellilere yönelik rölyef şeklinde üretilmiştir. Rölyefli form üzerinde teşhirdekine benzer olacak şekilde eskitme uygulanmıştır. Yüksekliği 8cm, ağız çapı 8cm, taban çapı 5cm ölçüsündedir. Pişirim derecesi 1040°C'dir.

Sonuç

Bu çalışmada, Görme engelli bireylerin eğitim ve sosyal hayatlarını güçlendirmek, müze ziyaretlerini daha anlamlı kılmak adına, müze teşhirinde bulunan seramik eserlerin replikaları yapılarak, eserlerin erişilebilirliğini sağlamak amaçlı geliştirilmiş ve uygulanmış bir proje ele alınmıştır. Projenin içeriği, hangi mekânda ve ne şekilde gerçekleştirileceği ile ilgili belgeler hazırlanarak, ilgili Müze Müdürlüğü ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'na sunulmaktadır. Müze teşhirinde bulunan tarihi eserlerin replikalarının üretilmesi için öncelikle izin alınmaktadır. Gerekli izinler alındıktan sonra replikalarının üretileceği eserler, yönetmelik çerçevesinde orijinal boyutunda değil, orijinalinden daha küçük boyutta üretilmektedir.

Alınan izinler doğrultusunda ilgili müzenin teşhirinden seçilen eserler farklı açılardan fotoğraflanmış ve müzenin arşivinden de eserlerin envanter bilgileri istenmiştir. Elde edilen bu bilgiler ile benzer örnekler de incelenerek tasarım ve üretim yöntemleri belirlenmiştir. Belirlenen yöntemler doğrultusunda, ilk aşamada eserin üretilen olduğu ölçüleri netleştirilip, daha sonrasında envanter bilgileri göz önünde bulundurularak en yakın renk ve dokuda çamur seçimi yapılmıştır. Orijinal eserin günümüze kadar ulaşana dek toprak altındaki yıpranmış, bozulmuş formu da göz önünde bulundurularak yaklaşık olarak ilk üretimine uygun renk ve biçimde üretimleri gerçekleştirilmiştir. Eksik parçaları bulunan eserler ise orijinaline en yakın şekilde tamamlanmıştır.

Seçili eserlerin orijinal üretimleri dışında, görme engellilere yönelik ayrıca tasarlanmıştır. Bezemelerin rölyef şeklinde uygulanarak üretildiği bu eserler ile görme engelli ziyaretçilerin dokunarak desenleri algılayabilmesi ve desenlerin bulunduğu yerleri tespit edebilmesi hedeflenmiştir. Bu tasarımın işe yararlılığı ise hazırlanan demo üretim ile görme engeli bulunan kişilerce test edilmiştir. Bu kişilerin yorumları göz önünde bulundurularak üzerindeki desenlerin çok yoğun olmadığı, dokunulduğunda hissedilebilecek sadelikte ve yükseltide rölyef şeklinde bezemeler yapılmıştır. Temsili eserler üretimlerin sonunda projenin gerçekleştirildiği ilgili müzenin bir alanında kalıcı olarak sergilenmek

üzere ziyaretçilere sunulmuştur. Görme engelli bireyler müze ziyaretlerinde kendilerine özel olarak hazırlanmış kopya eserlere dokunarak eserlerin dokularını, biçimlerini ve bezeme detaylarını hissederek öğrenebilmeleri hedeflenmiştir.¹

Kaynaklar

- ABC News, Visually Impaired Explore Masterpiece Paintings. 2015. <https://abcnews.go.com> Erişim Tarihi: 05.04.2021
- Erbay, Nuri Özer. Müzelerde Dezavantajlı Gruplara Yönelik Eğitimler. Milli Eğitim, Sayı 214, s. 295, Bahar 2017 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/441174> Erişim Tarihi: 05.04.2021
- İzgazete, Türkiye'nin ilk ve tek engelsiz modern sanat müzesi İzmir'de açıldı, Kültür Sanat, 2021, <https://www.izgazete.net/kultur-sanat/turkiyenin-ilk-ve-tek-engelsiz-modern-sanat-muzesi-izmir-de-h59532.html>
- İzmir İl Kültür ve Turizm Bakanlığı, Selçuk Efes Müzesi. 2013, <https://izmir.ktb.gov.tr> Erişim Tarihi: 08.04.2021
- Kandemir Özge ve Uçar Özlem. Değişen Müze Kavramı ve Çağdaş Müze Mekanlarının Oluşturulmasına Yönelik Tasarım Girdileri. Dergipark, s.19, 2015, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sanattasarim/issue/20644/220249> Erişim Tarihi: 07.04.2021
- Kaynak Aysin ve Çolak Cihan. İstanbul Sağlık Müdürlüğü, İstanbul Sağlık Müzesi, Engelsiz Müze Rehberi, 2011. http://www.istanbulsaglik.gov.tr/w/smuzesi/belge/engelsiz_muze_rehberi.pdf Erişim Tarihi: 10.04.2021
- Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Duyurular, Batman Müzesi, Engelsiz Müze Projesi, 2015, <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-149154/batman-muzesi-mudurlugunde-gerceklestirilen-engelsiz-mu-.html> Erişim Tarihi: 05.04.2021
- Selçuklu Uygarlığı Müzesi, Görme Engelli Uygulamalarımız. 2020, <https://selcuklumuzesi.com> Erişim Tarihi: 05.04.2021
- Umurbilir, Emre. Bu Müzede Görme Engelliler Renkleri Hissediyor. 2015. <https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/bu-muzede-gorme-engelliler-renkleri-hissediyor/428653> Erişim Tarihi: 01.10.2021
- Yeşilyurt Hülya, Kırlar Burçin ve Lale Ceyda, Müzelerin Sessiz ve Karanlık Dünyası: Herkes İçin Müzeler Mümkün Mü? , Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi 2, 1-19, 2014, <https://www.academia.edu/> Erişim Tarihi: 05.04.2021

Görsel Kaynakçası

- Görsel 1.** Esere dokunarak tanıma, Batman Müzesi, 2015. <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-149154/batman-muzesi-mudurlugunde-gerceklestirilen-engelsiz-mu-.html>
- Görsel 2.** Braille alfabesi ile eser betimlemesi ve kabartması, Batman Müzesi, <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-149154/batman-muzesi-mudurlugunde-gerceklestirilen-engelsiz-mu-.html>
- Görsel 3.** Eser ve braille alfabesi ile hazırlanan betimlemesi, Selçuklu Uygarlığı Müzesi <http://www.selcuklumuzesi.com/ustmenu.asp?id=22&euid=3&sid=22>
- Görsel 4.** Dokunulabilir kabartma tablolar, Prado Müzesi, ABC News. <https://abcnews.go.com/International/photos/visually-impaired-explore-masterpiece-paintings-28901304/image-28901419>
- Görsel 5.** Kabartma tablolar, Prado Müzesi, ABC. <https://abcnews.go.com/International/photos/visually-impaired-explore-masterpiece-paintings-28901304/image-28901419>
- Görsel 6.** Renkleri Hissetmek Projesi, Türel SÜT, AA. <https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/bu-muzede-gorme-engelliler-renkleri-hissediyor/428653>
- Görsel 7-9.** Eser 1 orjinal görüntüsü ve eserin temsili üretimi
- Görsel 10-11.** Eser 2 orjinal görüntüsü ve eserin temsili üretimi
- Görsel 12-13.** Eser 3 orjinal görüntüsü ve eserin temsili üretimi
- Görsel 14-15.** Eser 4 orjinal görüntüsü ve eserin temsili üretimi
- Görsel 16-17.** Eser 4 orjinal görüntüsü ve eserin temsili üretimi

ENSURING THE ACCESSIBILITY OF THE CERAMIC WORKS FOR THE VISUALLY IMPAIRED IN THE CONTEXT OF ACCESSIBLE MUSEOLOGY

Sinem Baba, Pınar Çalışkan Güneş

ABSTRACT

Museums are essential as places where people visit the concrete values carried and exhibited from the past to the present with their curiosity about their historical development and establish a bond with the artifacts (Kandemir, 2015). It is common for people to feel like touching the artworks during museum visits. Against this request, museum rules come into play due to the protection and preservation of the works. It is challenging to establish a complete connection with the related works because touching the works is prohibited. In addition to visitors from all age groups who make museum visits, there are also visitors with disabilities. Considering the negative situations that may occur during their visits, improvements are carried out in the museums that do not pose an obstacle to these groups of visitors. Many projects planned to bring significantly visually handicapped individuals to life and increase their social activities have started to be implemented. This study aims to provide accessibility by redesigning the ceramic artifacts in the museum display tactile to partially respond to the need for touch, which is the common wish of visitors from all age groups and visually handicapped.

Keywords: Museum, barrier-free, barrier-free museology, visually handicapped, accessibility